

“ruske krvi i naklonosti humane Evrope” oni bi i dalje bili tursko roblje, jer su “vaskrsli tuđim trudom” i “oslobođeni tuđom krvlju” (Đorđević, 1929). Po Jovanoviću Bugari su bili “gotovo nepoznati kao narod”, a Turci i Rusi su ih izbacili na “istorisku pozornicu”. Zaboravljajući na bliskost sa Srbima o kojoj takođe piše, ovaj autor je tvrdio da su Bugari “ravnodušno gledali kako se Srbi očajno krvave ne samo za svoju slobodu nego i za slobodu Balkana” i da se bugarska državna samostalnost ugasila “ne samo bez ikakvih zasluga za Balkan nego i za sam bugarski narod”. Ponovo su se pojavili u 19. veku “kao pograbljena raja i kao poslušno oruđe turske i ruske politike”. Tvrdio je, takođe, da se Bugari “nikad svojom sopstvenom snagom ne bi digli do samosvesti iz ambisa u koji su ih Grci srušili” pri čemu su se Grci preko crkve spustili na bugarski narod “kao kobci na leš”. Grci, njihovi “zakleti neprijatelji” krivi su što su Bugari narod “bez ikakvih uspomena o svojoj nacionalnoj individualnosti”, pa je Bugarin bio “dvoguba prezrena, i turska i grčka, raja”. Polazeći od stava da u politici nema sentimentalnosti, Jovanović se pitao koji su bili ruski motivi da “bugarski narod budi iz mrtvila, preporodi moralno, organizuje duhovno” i “oslobađa ispod truskog ropstva”, smatrajući takvo zauzimanje za drugi narod “jedinstvenim primerom u istoriji”. Po njemu su Bugari “popularisanjem otkočili u simpatijama ruskog društva za tri koplja iznad Srba”, a njihova stradanja “toliko su preuveličavana da su u mekom srcu ruskom izazivala najbolnija osećanja”. Od Sofije, koja se za Srbe “nije mogla spasti”, Rusija je napravila prestonicu “svojoj štitenici da bi joj i za budućnost osigurala zapadne delove, koji etnografski pripadaju srpskom plemenu”. Jovanović je, tako, zaključio da Bugari kao narod nemaju za svoju slobodu i državu nikakve zasluge već ih “duguju Rusiji, Srbiji i Rumuniji”, a za Balkan su dvojaki krivci: “što svesno idu u pljačku na tuđe zemlje, i drugo, što vrlo dobro znaju da nemaju nikakvih zasluga ni za svoju slobodu a kamo li za slobodu Balkana”. Pišući o njihovoj prošlosti isticao je da su nad Bugarima “bila odavno pogašena sva kandila nacionalne svesti, dostojanstva i ponosa”, i dok se bugarski narod na početku ropstva pod Turcima “spustio duhovno u grob, naš se još državno borio punih sto godina”; “bugarski narod nikad ne bi bio u stanju da podigne ploču ispod koje je ležao neznan i nepoznat”, a “prvu svetlost u bugarskom mraku” su upalili “nevoljni renegati i zabludom zavedeni ljudi naše narodnosti”. Tvrdio je da je Jovan Rajić “prvi u istoriji otkrio bugarski narod i prvi kresnuo varnicu u duši hilendarca Pajsija”, koji opet “na najprimitivniji način pokušava da iz mrtvog sna probudi jedan nepismen narod”. Jovanović je smatrao i da “lojalnost Bugara prema svojim petovekovnim ugnjetućima nije imala granice” kao i da njihova državna politika “otkriva svu fizičku nemoć njihovog naroda” (Jovanović, 1936).

“BUGARSKI FALSIFIKATORI”.

Zanimljivo je da su najuporniji proizvođači stereotipa najlakše otkrivali stereotipne slike kod “drugih”. Poznajući iznutra mehanizam kojim se stvaraju slike o “sebi”, lako su ga identifikovali u tuđoj autopercepciji. A kako u stereotipnim crno-belim slikama ono što važi za “nas” nikada ne važi za “njih”, i obrnuto, nasuprot “našoj” istini nužno je stajao “njihov” falsifikat. Zato se stereotip o Bugarima odnosio na njihove propagatore, odnosno na bugarske, ruske pa i srpske intelektualce koji su pisali o bugarskom narodu, njihovoj istoriji i “osobinama”, a koji su bez razlike nazivani falsifikatorima. Pisalo se da je sva “blgarska književna radnja propagandske prirode”, na najnižem stupnju i “bez svake kritike”, da su braća “Miladinovci”, Berković, Kačanovski, Čolakov “poblgarivali” srpske narodne umotvorine (Veselinović, 1888), da se “upozoreni Vukom na Bugare, prvi otpočeše Rusi obraćati na nj oveću pažnju”, dok je srpska vlada bila “toliko bezbrižna – da ne kažemo glupa” da je pomagala osnivanje bugarskih škola u Makedoniji (Gopčević, 1890), kao i da “Bugari nemaju nikakvi narodni pesama”, a ako se i nađe koja, da su to “pobugarene srpske pesme” (Gopčević, 1889). Smatralo se da bi Bugari morali da osećaju zahvalnost prema Vuku Karadžiću što ih je “izveo pred naučni svet” jer se pre Vuka “o njihovu jeziku nije znalo da postoji”, dok su u njihovu korist radili Stefan Verković, koji je veru “isto tako lako menjao, kao i svoje gospodare”; braća Miladinovi, koji su “veštiji falsifikatori od Verkovića”, a čiju je knjigu štampao Štrosmajer “da tim pomaganjem bugarskih aspiracija na Mačedoniju naškodi Srbima”; zatim Jiriček, koji je iako “veliki bugarofil” ipak priznavao da Bugari kvare i doteruju jezik u mečedonskim pesmama”, pa su “u pokušajima falsifikovanja istorije dostigli savršenstvo”, u čemu su bili “bez suparnika” (Ivanić, 1908). Ponavljalo se da su od južnih Slovena Srbi jedini “pravi pesnički narod” dok Bugari “nemaju nikakvih starih narodnih pesama, pa i one što ih za takve izdaju, to su pobugarene srpske narodne pesme” (Nešić, 1919). Tvrdilo se da je i nacionalna svest Bugarima podarena sa strane, jer je i sam Pajsije, pisac prve bugarske istorije ostao među njima nezapažen, a njegovi prekori narodu što zaboravlja jezik i narodnost, “što se stidi da se zove Bugarinom”, pokazivali su “koliko su Bugari bili pali”. Bugarski narod je “stvorio” Đorđe Venelin koji je putujući po Bugarskoj za račun ruske Akademije, i pored “velikih nepritika sa svojim ljubimcima, koji su mu pretili, ucenjivali ga, krali ga i činili mu najbrutalnijih teškoća”, ipak uspeo da pokupi “nešto starih rukopisa, narodnih pesama i jezičke građe”, pa je “pozdravljen sa ljubavlju i sa oduševljenjem kao Mesija, koji je došao da izbavi jedan propali svet”. Venelin je bio idealista koji je “zanesen ljubavlju prema Bugarima, otišao do apsurdnosti”; Rakovski je ispoljavao “besni patriotizam” koji je ugušio u njegovim delima “svaku iskru kritike i razuma”; Verković je falsifikator; Krstović i Drinov su preuveličavali bugarsku istoriju, pa su, zahvaljujući tome, Bugari bili “najmilija slovenska deca velike slovenske matere” što se dalje raširilo po celom svetu (Đorđević, 1929). Zaključivalo se da je bugarska literatura “koja se iz pepela digla” tek od sredine 19. veka sva “zaražena šovinističkom mišlju” (Protić, 1928) i da su im “falsifikatori prošlosti” zatrovali “um i dušu” (Jovanović, 1936).

“BUGARI MRZE SRBE”.